

Konsultacje społeczne na temat cywilnych środków egzekwowania praw własności intelektualnej

Niniejsze konsultacje dotyczą praktycznych aspektów stosowania przepisów dyrektywy 2004/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej, powoływanej dalej jako „dyrektywa”, jak również wdrażających ją przepisów prawa polskiego, w tym:

- ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2006 r., Nr 90, poz. 631 z późn. zm.), powoływanej dalej jako „ustawa o prawie autorskim”;
- ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 z późn. zm.), powoływanej dalej jako „Kpc”;
- ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej (Dz. U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1117 z późn. zm.), powoływanej dalej jako „Prawo własności przemysłowej”;
- ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o ochronie baz danych (Dz. U. Nr 128 poz. 1402 z późn. zm.), powoływanej dalej jako „ustawa o ochronie baz danych”;
- ustawy z dnia 26 czerwca 2003 r. o ochronie prawnej odmian roślin (Dz. U. Nr 137, poz. 1300 z późn. zm.), powoływanej dalej jako „ustawa o ochronie odmian roślin”.

I. Pytania ogólne

1. Jakie znaczenie mają prawa własności intelektualnej w Państwa działalności lub działalności podmiotów przez Państwa reprezentowanych?

Podstawową działalnością wydawców prasy przez nas reprezentowanych jest tworzenie treści prasowych. By móc finansować produkcję profesjonalnych wysokiej jakości materiałów prasowych, niezbędna jest możliwość pozyskiwania odpowiednich środków nie tylko ze sprzedaży powierzchni reklamowej, ale także ze sprzedaży egzemplarzowej oraz licencjonowania korzystania z treści przez podmioty biznesowe. Ochrona praw własności intelektualnej, w tym praw autorskich, ma dla naszych członków fundamentalne znaczenie.

2. Jak oceniają Państwo skalę naruszeń praw własności intelektualnej w sektorze Państwa działalności lub działalności podmiotów przez Państwa reprezentowanych, rozróżniając pomiędzy naruszeniami na skalę komercyjną i niekomercyjną? Jaki wpływ mają obie kategorie naruszeń na tę działalność i na cały sektor? W oparciu o jakie kryteria dokonują Państwo powyższej oceny?

Skala naruszeń praw własności intelektualnej, w szczególności praw autorskich w sektorze wydawniczym jest ogromna. Masowość i powszechność tych naruszeń, dokonywanych w szczególności przez Internet, doprowadza posiadaczy praw do stałego

pogarszania sytuacji ekonomicznej i do znacznych strat. Nie należy przy tym zapominać o roli podmiotów, bez których istnienia dokonywanie naruszeń praw własności intelektualnej – w tym praw autorskich wydawców – nie byłoby możliwe lub przynajmniej ograniczyłoby ich powszechność i masowość. Różnego rodzaju pośrednicy, tacy jak wyszukiwarki, portale hostingowe czy społecznościowe, umożliwiają użytkownikom szybką, niekontrolowaną (pomimo istnienia odpowiednich narzędzi i metod technologicznych) i bezprawną wymianę plików, których zawartość jest zazwyczaj dostępna także w płatnej bądź bezpłatnej ofercie legalnej. Tego typu podmioty oparły swoje modele biznesowe na możliwości i ułatwianiu łamania praw autorskich wydawców. Wykorzystując m.in. nieprecyzyjne zapisy polskiej ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, w szczególności regulacji dot. dozwolonego użytku (będące m.in. wynikiem niewłaściwej implementacji dyrektywy 2001/29/WE) czy też powołując się na wyłączenia od odpowiedzialności zawarte w ustawie o świadczeniu usług drogą elektroniczną, podmioty te próbują legitymizować swoją działalność. Nie ponosząc kosztów wytworzenia treści, osiągają one ogromne dochody, z których znacząca część – w przypadku możliwości efektywnej ochrony praw autorskich i ich należytej egzekucji – przypadłaby posiadaczom praw, czyli – w naszym przypadku – wydawcom.

Prawa te są łamane także przez indywidualnych użytkowników internetu. Choć są to zazwyczaj drobne naruszenia, to ich skala jest na tyle masowa, iż także ta grupa naruszeń nie pozostaje bez wpływu na sytuację wydawców. Warto w tym miejscu zauważyć, iż w Niemczech istnieje prawnie uregulowana możliwość egzekwowania poszanowania praw autorskich od indywidualnych użytkowników – w trakcie implementacji dyrektywy 2004/48/WE wprowadzono bowiem stosowne rozwiązanie (§ 101 niemieckiej ustawy o prawie autorskim).

Konsekwencje tego stanu rzeczy są w Polsce dramatyczne. Wydawcy pozbawieni należnych im przychodów, nie tylko – w perspektywie długofalowej – nie będą w stanie rozwijać swojej działalności, ale już obecnie zmuszeni są do radykalnego obniżenia swoich kosztów, czego konsekwencją jest m.in. masowe zwalnianie pracowników, obniżka wynagrodzeń. Odbija się to negatywnie na jakości treści prasowych i nie pozostaje bez wpływu na pluralizm prasy.

3. W jakim charakterze i jak często uczestniczą Państwo w sądowych postępowaniach cywilnych dotyczących naruszeń praw własności intelektualnej,

w tym naruszeń dokonywanych na terytorium innych państw członkowskich Unii Europejskiej?

Nasi członkowie prowadzą wiele spraw przeciwko podmiotom naruszającym prawa autorskie. W tym zakresie Izba jest organem doradczym. Sami prowadzimy także sprawę przeciwko jednej z firm pressclippingowych. Sprawy te dotyczą zazwyczaj jednak obszaru naszego kraju.

4. Jak często spotykają się Państwo z roszczeniami związanymi z nielegalnym udostępnianiem przedmiotów praw autorskich i praw pokrewnych w internecie? Jak często udostępnianie to ma charakter komercyjny a jak często niekomercyjny?

Większość spraw prowadzonych przez naszych członków związana jest z nielegalnym zamieszczaniem chronionych prawem utworów w internecie. Wydawcy często odstępują od ścigania pojedynczych użytkowników (ze względów ekonomicznych) i koncentrują się na ściganiu podmiotów komercyjnych. Można zatem przyjąć, że 95% spraw dotyczy nielegalnego komercyjnego udostępniania utworów prasowych w internecie.

5. Czy spotykają się Państwo z roszczeniami związanymi z naruszeniem autorskich praw osobistych, polegających np. na naruszeniu treści i formy utworu poprzez dokonywanie jego przeróbek, nierzetelnego wykorzystania czy braku zgody twórcy na dany rodzaj korzystania z utworu? Proszę o uwzględnienie zarówno przypadków naruszeń na skalę komercyjną jak i niekomercyjną.

Z naruszeniami autorskich praw osobistych IWP lub jej członkowie spotykają się nagminnie z opracowywaniem własnych tekstów prasowych, cytowaniem bez podawania źródła, nieautoryzowanymi przedrukami. Ściganie tych naruszeń jest utrudnione z uwagi na niejednoznaczną interpretację art. 25 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych i próbę kwalifikowania niektórych naruszeń jako dozwolonego użytku. Niezbędne jest w tym zakresie prawidłowe wdrożenie dyrektywy 2001/29/WE.

6. Jaki jest – z Państwa punktu widzenia bądź z punktu widzenia podmiotów przez Państwa reprezentowanych – najbardziej istotny cel dochodzenia roszczeń w przypadkach naruszeń praw własności intelektualnej:

- a. wyeliminowanie samego naruszenia bądź jego skutków;
- b. zapobieżenie jego kontynuowaniu;
- c. zniechęcenie do dokonywania naruszeń w przyszłości;
- d. zrekompensowanie szkody wyrządzonej naruszeniem;
- e. inne?

Zgodnie z informacjami przekazanymi do nas przez naszych członków, cel dochodzenia roszczeń w przypadku naruszenia IPR jest uzależniony od podmiotu dokonującego naruszenia. W przypadku indywidualnego użytkownika internetu jest to cel prewencyjny (pkt b); w przypadku naruszeń dokonywanych przez podmioty komercyjne cel jest bardziej złożony – chodzi nie tylko o zapobieganie dalszym naruszeniom (pkt b i c), ale także o zrekompensowanie szkody wyrządzonej naruszeniem (pkt d).

7. Jak oceniają Państwo system egzekwowania praw własności intelektualnej w Polsce, w szczególności na drodze cywilnoprawnej? Jakie czynniki zachęcają do korzystania z tej drogi dochodzenia roszczeń a jakie stanowią w tym zakresie barierę?

Polski system egzekwowania praw własności intelektualnej, zarówno na drodze cywilnej, jak i karnej jest całkowicie niesprawny. Związane jest to z brakiem odpowiedniego przygotowania nie tylko sądów, ale szerzej rozumianego aparatu sprawiedliwości, w tym policji i prokuratury. Materia prawa autorskiego jest jedną z bardziej skomplikowanych – bez odpowiednio przeszkolonych służb obecny stan rzeczy nie ulegnie poprawie. Jedyną możliwością usprawnienia procedowania sądowego jest powołanie wyspecjalizowanych sądów, które zajęłyby się postępowaniami związanymi z naruszeniami IPR. Duże trudności sprawia także – niezbędne w postępowaniu – udostępnienie danych sprawy naruszeń (pomimo łatwego ustalenia adresu IP konkretnego użytkownika, niemożliwe jest uzyskanie danych osobowych).

8. Co jest najbardziej kosztownym elementem postępowań cywilnych w sprawach o naruszenia praw własności intelektualnej?

Kosztowne jest zbieranie dowodów (np. notarialnie potwierdzone zrzuty stron internetowych) oraz ustalanie podmiotu dokonującego naruszenia. Czynnikiem generującym koszty jest też długotrwałość postępowań sądowych i koszt obsługi prawnej.

9. Jak oceniają Państwo przygotowanie polskich sądów do rozpoznawania spraw dotyczących naruszeń praw własności intelektualnej? Czy – z punktu widzenia Państwa praktyki – orzecznictwo sądów jest jednolite czy też występują w nim rozbieżności? Jakiego rodzaju są to rozbieżności (w miarę możliwości proszę o podanie przykładów) i czym mogą one być spowodowane?

Polskie sądy nie są przygotowane do rozpoznawania spraw dotyczących naruszeń IPR. Wyroki, jakie zapadają w postępowaniach, są wielokrotnie wydawane bez zrozumienia czy nienależytej interpretacji przepisów prawa autorskiego. Należy przy tym zauważyć, iż – zgodnie z regulacją art. 7 polskiej ustawy o prawie autorskim – w niektórych

przypadkach należy bezpośrednio stosować międzynarodowe regulacje prawne, których znajomość jest niewielka. Istotnym problemem polskiego sądownictwa jest również znaczna rozbieżność w orzekaniu w sprawach opartych na tym samym stanie faktycznym i prawnym. Spowodowane jest to nieznajomością praktyki funkcjonowania rynku praw autorskich i brakiem specjalizacji wśród sędziów. Rozwiązać ten problem może tylko centralny system szkoleń dla wyselekcjonowanych sędziów rozpatrujących wyłącznie lub w przeważającej mierze sprawy z zakresu IPR i powołanie odrębnych sądów własności intelektualnej.

10. Z jakimi trudnościami spotkali się Państwo w przypadku dochodzenia roszczeń związanych z naruszeniami praw własności intelektualnej w innych państwach członkowskich UE?

Sprawy prowadzone przez naszych członków dotyczą terytorium naszego kraju. Prowadzenie spraw w innych Państwach członkowskich związane byłoby z koniecznością zaangażowania znacznych nakładów (w tym finansowych), co stanowi znaczną przeszkodę w podjęciu decyzji o dochodzeniu roszczeń. Specyfiką rynku wydawniczego jest jednak związanie z językiem polskim, a tym samym z terytorium państwa polskiego.

II. Skuteczność i sprawność procedur cywilnych

11. Czy w przypadkach naruszeń praw własności intelektualnej korzystają Państwo z alternatywnych, pozasądowych lub polubownych metod rozstrzygania sporów? Jak oceniają Państwo dostępność i efektywność tego rodzaju mechanizmów w Polsce?

W większości przypadków najpierw wzywa się do zaprzestania lub usunięcia naruszeń. W przypadku, gdy wezwany dobrowolnie podejmuje odpowiednie kroki, odstępuje się od wystąpienia na drogę sądową. Jeśli takie działania są jednak nieskuteczne, koniecznym pozostaje złożenie stosownego pozwu.

12. Jaki jest – na podstawie Państwa praktyki – średni czas trwania poszczególnych etapów postępowania cywilnego dotyczącego naruszenia praw własności intelektualnej:

- a. postępowania w sprawie zabezpieczenia roszczeń, od momentu złożenia wniosku do wydania prawomocnego postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia?**

1 – 2 miesiące

- b. postępowania rozpoznawczego, od momentu złożenia pozwu do wydania orzeczenia w pierwszej instancji?**

1,5 – 3 lata

- c. postępowania odwoławczego, od momentu złożenia apelacji do wydania prawomocnego orzeczenia w sprawie?**

0,5 – 1 roku

13. Czy Państwa zdaniem zasadne byłoby dokonanie na szczeblu unijnym harmonizacji:

- a. zasad postępowań przyspieszonych w sprawach o naruszenia praw własności intelektualnej;**

Wprowadzenie zasad przyspieszających rozstrzygnięcie jest wskazane, gdyż pozwoli to na stworzenie jednolitego standardu europejskiego.

- b. szczegółowych (w stosunku do rozporządzenia (WE) nr 861/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. ustanawiającego europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń) zasad postępowania w sprawach drobnych roszczeń dotyczących naruszeń praw własności intelektualnej;**

Masowość drobnych naruszeń ma także negatywny wpływ na sektor wydawniczy. Wydaje się, iż rozwiązanie przyjęte w Niemczech (§101 niemieckiej ustawy o prawie autorskim), można by – z korzyścią dla podmiotów praw autorskich i w celach edukacyjnych użytkowników internetu – wprowadzić w całej UE.

- c. zasad postępowań przyspieszonych w sprawach o naruszenia wspólnotowego znaku towarowego oraz wzorów wspólnotowych;**

nie dotyczy naszego sektora

- d. zasad postępowania w sprawach drobnych roszczeń dotyczących naruszenia wspólnotowego znaku towarowego oraz wzorów wspólnotowych?**

nie dotyczy naszego sektora

14. Jakie środki ochrony pozwanego należałoby wprowadzić w odniesieniu do postępowań wymienionych w punkcie powyżej?

Można by rozważyć wprowadzenie odpowiedzialności finansowej za bezpodstawne oskarżenie czy wszczęcie postępowania przeciwko osobie, która legalnie wykorzystwała przedmiot praw autorskich. Wydawca byłby gotowy ponieść takie ryzyko.

III. Roszczenia informacyjne

Art. 8 dyrektywy przewiduje możliwość występowania z roszczeniem o udzielenie informacji o pochodzeniu i sieciach dystrybucji towarów lub usług naruszających prawa własności intelektualnej. W polskich przepisach roszczenie informacyjne zostało określone w art. 80 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o prawie autorskim, art. 286¹ ust. 1 pkt 2 i 3 oraz ust. 2 Prawa własności przemysłowej, art. 11a ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o ochronie baz danych oraz art. 36b ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o ochronie odmian roślin.

15. W jaki sposób dokonywana jest identyfikacja podmiotu naruszającego prawa własności intelektualnej? Jaką rolę pełnią tu pośrednicy, których usługi są wykorzystywane do dokonywania naruszeń praw własności intelektualnej?

W odniesieniu do naruszeń dokonywanych w internecie niezwykle trudno jest uzyskać dane adresowe osoby, która nielegalnie zamieszcza utwory w Internecie. ISP nie chcą współpracować z właścicielami praw autorskich. Zasłaniając się ustawą o ochronie danych osobowych, najczęściej odmawiają udostępnienia danych adresowych. A bez tych informacji nie można skutecznie wystąpić z pozwem o naruszenie praw. Należy ponadto zwrócić uwagę, że najwięksi naruszycciele, to najczęściej spółki, które mają siedziby poza terytorium Polski, a często również poza Unią Europejską, więc mało skuteczne są działania procesowe przeciwko nim prowadzone.

16. Z jakimi problemami spotkali się Państwo w tym zakresie? W przypadkach odmowy udostępnienia informacji – jakie były jej przyczyny?

Istotnych problemów dostarcza nieprawidłowa konstrukcja art. 80 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych. W szczególności nie można skorzystać z roszczenia informacyjnego tam przewidzianego w odniesieniu do roszczeń o wynagrodzenie.

IV. Procedury informowania o zarzucanym naruszeniu prawa

17. Czy w odniesieniu do pośrednika, którego usługi są wykorzystywane przez osobę trzecią do dokonywania naruszeń praw własności intelektualnej, użytecznym mechanizmem jest (lub mogłoby być) informowanie go o tym fakcie, celem uniemożliwienia dalszych działań naruszających prawo? Jakie są Państwa doświadczenia w tym zakresie?

Zawiadamianie pośrednika miałoby sens, gdyby ustawa o świadczeniu usług drogą elektroniczną nakazywała pośrednikom, w przypadku materiałów prasowych, których

żywołność jest bardzo krótka, natychmiastową reakcję, np. automatyczne usunięcie materiału prasowego w ciągu 1-2 godzin. Procedura powiadomień, którą proponuje Minister Administracji i Cyfryzacji w nowelizacji uśude, w której pośrednik ma 3 dni robocze na reakcję (przy świętach robi się z tego nawet 7 dni kalendarzowych) całkowicie wypacza sens takich powiadomień w odniesieniu do naruszeń związanych z materiałami prasowymi.

18. Czy w odniesieniu do podmiotu naruszającego prawa własności intelektualnej, lub co do którego zachodzi podejrzenie naruszenia, uznają Państwo za użyteczne informowanie go o tym fakcie? Jakie są Państwa doświadczenia w tym zakresie?

Użytkownicy dokonujący naruszeń praw autorskich na skalę komercyjną robią to najczęściej w sposób świadomy. Nie wydaje się zatem koniecznym informowanie ich o tym fakcie, chyba że z formalnym poinformowaniem związana byłaby np. sankcja administracyjna za brak zaprzestania naruszeń. Takie powiadomienia mogłyby natomiast spełniać cel edukacyjny w odniesieniu do osób fizycznych, nieświadomych dokonywania naruszeń.

19. Czy tego rodzaju procedury informowania byłyby użyteczne w przypadku naruszeń dokonywanych w innym państwie członkowskim UE lub pośredników mających siedzibę w innym państwie członkowskim UE? Jakie są Państwa doświadczenia w tym zakresie?

Nie mamy doświadczeń w tym zakresie

20. Czy w przypadku:

a. naruszeń dokonywanych na skalę handlową (rozumianych jako działania mają na celu uzyskanie bezpośrednio lub pośrednio zysku lub innej korzyści ekonomicznej, z wyłączeniem działań konsumentów będących w dobrej wierze);

b. podmiotu notorycznie dokonującego naruszeń

powyższym procedurom notyfikacji powinny towarzyszyć dodatkowe działania, takie jak np. zawieszenie konta internetowego podmiotu naruszającego, lub co do którego zachodzi podejrzenie naruszenia?

Sensowne i celowe byłyby wszystkie działania, które utrudniałyby działalność podmiotowi notorycznie dokonującemu naruszeń. Notyfikacja, aby była skutecznym środkiem prewencyjnym, musiałaby być jednak powiązana z sankcją, która znajdzie zastosowanie, gdy podmiot nie zastosuje się do wezwania do zaprzestania naruszeń.

W przypadku tego typu podmiotów procedura notyfikacyjna powinna być automatyczna, a każde kolejne zgłoszenie powinno być uznane za wiarygodne.

V. Zabezpieczenie roszczeń

Dyrektywa określa środki tymczasowe i zabezpieczające, mające na celu zabezpieczenie roszczeń w sprawach o naruszenie praw własności intelektualnej.

Problematykę środków tymczasowych i zabezpieczających w sposób całościowy regulują przepisy Kpc (art. 730 i nast.), w szczególności dotyczące zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych (art. 755 Kpc).

21. Z jakimi trudnościami dotyczącymi zabezpieczenia roszczeń w przypadku naruszeń praw własności intelektualnej spotkali się Państwo w praktyce?

Nie zawsze właściwie są stosowane przez sądy przepisy o zabezpieczeniu roszczeń. Sądy często wymagają udowodnienia roszczenia a nie tylko jego uprawdopodobnienia.

22. Czy z Państwa praktyki wynika, że przy udzielaniu zabezpieczenia brane są pod uwagę:

- a. pilny charakter sprawy;
- b. potencjalna szkoda jaka może zostać wyrządzona przez wykonanie zabezpieczenia;
- c. wpływ jaki wykonanie zabezpieczenia może mieć na rynek, konkurencyjność i konsumentów;
- d. zakwestionowanie przysługujących uprawnionemu praw własności intelektualnej;
- e. jakiegokolwiek inne aspekty?

23. W jakich sytuacjach, w Państwa praktyce, środki zabezpieczenia roszczeń były stosowane wobec pośredników, a w jakich odmówiono ich zastosowania? Jaki był związek tych pośredników z naruszeniem praw własności intelektualnej?

Nie mamy doświadczeń w tym zakresie

VI. Udział osób trzecich w dokonaniu naruszenia

24. Czy spotkali się Państwo z sytuacją, w której powództwo zostało wytoczone przeciwko osobie trzeciej, która nie była bezpośrednio sprawcą naruszenia praw własności intelektualnej, lecz aktywnie i świadomie przyczyniła się do dokonania naruszenia, np. poprzez nakłonienie innej osoby do dokonania naruszenia lub jej pomaganie lub która świadomie skorzystała ze szkody wyrządzonej naruszeniem? Jaki był rezultat wytoczonego powództwa, w szczególności czy zostało zasądzone odszkodowanie? Czy na wynik sprawy miały wpływ zysk lub inna korzyść ekonomiczna uzyskana przez tę osobę?

Nie mamy doświadczeń w tym zakresie

VII. Środki naprawcze

Zgodnie z art. 10 dyrektywy sąd powinien mieć możliwość orzeczenia na wniosek uprawnionego podmiotu o zastosowaniu właściwych środków w odniesieniu do towarów, co do których stwierdzono naruszenie prawa własności intelektualnej oraz – w szczególnych przypadkach – w odniesieniu do materiałów i narzędzi użytych do ich wytworzenia. Dyrektywa wymienia tu takie środki jak wycofanie z handlu, definitywne usunięcie z handlu lub zniszczenie. Nakazuje ponadto ich stosowanie zgodnie z zasadą proporcjonalności. Poza szczególnymi sytuacjami, powinny one być wykonywane na koszt naruszającego.

Polskie przepisy zapewniają możliwość elastycznego stosowania środków zmierzających do usunięcia skutków naruszenia, w tym środków przewidzianych w dyrektywie. Zgodnie z art. 79 ust. 1 pkt 2 i ust. 4 ustawy o prawie autorskim, art. 11 ust. 1 pkt 2 i ust. 4 ustawy o ochronie baz danych, art. 286 Prawa własności przemysłowej oraz art. 36a ust. 1 pkt 2 i ust. 4 ustawy o ochronie odmian roślin, sąd, rozstrzygając o naruszeniu prawa, może orzec na wniosek uprawnionego o bezprawnie wytworzonych przedmiotach oraz środkach i materiałach użytych do ich wytworzenia, w szczególności może orzec o ich wycofaniu z obrotu, przyznaniu uprawnionemu na poczet należnego odszkodowania lub zniszczeniu. Orzekając, sąd uwzględnia wagę naruszenia oraz interesy osób trzecich.

25. Z jakimi sposobami usunięcia skutków naruszenia orzekanymi przez sądy spotkali się Państwo w praktyce? Na czyj koszt te orzeczenia były wykonywane?

IWP nie stosowało tego rodzaju roszczeń o usunięcie skutków naruszenia

26. Jaki sposób usunięcia skutków naruszenia uważają Państwo za najwłaściwszy?

27. Czy spotkali się Państwo z sytuacją, w której orzeczenie w sprawie usunięcia skutków naruszenia nie zostało wykonane? Jakie były konsekwencje tej sytuacji? Jakiego rodzaju sankcje powinny być stosowane w takich przypadkach?

28. Czy Państwa zdaniem zasadne byłoby umożliwienie innego rodzaju rozporządzania towarami naruszającymi prawo, np. zutylizowania celem ponownego użycia materiałów albo przekazania na cele charytatywne? Czy

dopuszczalność tego rodzaju działań powinna być uzależniona od zgody podmiotu uprawnionego?

VI. Odszkodowania

Art. 13 dyrektywy określa dwa sposoby naprawienia szkody poniesionej w związku z naruszeniem praw własności intelektualnej:

- *poprzez zapłatę odszkodowania w wysokości uwzględniającej wszystkie właściwe aspekty, w tym poniesione negatywne skutki ekonomiczne z utraconymi zyskami włącznie i zysk bezpodstawnie osiągnięty przez naruszającego, a w szczególnych przypadkach także aspekty niemajątkowe, takie jak np. uszczerbek moralny;*
- *poprzez zapłatę odszkodowania ryczałtowego, określonego na podstawie elementów takich jak przynajmniej suma opłat licencyjnych, honorariów autorskich lub opłat należnych w przypadku korzystania z danego dobra intelektualnego zgodnie z prawem.*

Zasady te znajdują odzwierciedlenie w polskich przepisach z zakresu praw własności intelektualnej. Do poszczególnych ustaw została wprowadzona regulacja, przewidująca możliwość żądania naprawienia szkody na zasadach ogólnych Kodeksu cywilnego albo zapłaty sumy pieniężnej w wysokości – w zależności od przedmiotu ochrony – jednokrotności lub wielokrotności stosownego wynagrodzenia lub opłaty licencyjnej (art. 79 ust. 1 pkt 3 ustawy o prawie autorskim, art. 287 ust. 1 i art. 296 ust. 1 Prawa własności przemysłowej, art. 11 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie baz danych oraz art. 36a ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie odmian roślin).

Ponadto, niezależnie od roszczenia o naprawienie szkody, uprawniony może żądać wydania uzyskanych korzyści (art. 79 ust. 1 pkt 4 ustawy o prawie autorskim, art. 287 ust. 1 i art. 296 ust. 1 Prawa własności przemysłowej, art. 11 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie baz danych oraz art. 36a ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie odmian roślin).

29. W Państwa praktyce, jakie kryteria sądy najczęściej biorą pod uwagę orzekając zapłatę odszkodowania na zasadach ogólnych Kodeksu cywilnego? W szczególności, czy brana jest pod uwagę możliwość i łatwość uzyskania legalnego dostępu do chronionego przedmiotu?
30. W jaki sposób określana jest wysokość korzyści uzyskanych przez naruszającego?
31. Czy często spotykają się Państwo z praktyką kumulatywnego dochodzenia i zasądzania odszkodowania obok wydania uzyskanych korzyści?
32. Czy spotkali się Państwo z sytuacją, w której zasądzone odszkodowanie dotyczyło naruszenia szerszego portfolio praw własności intelektualnej, a nie pojedynczych, szczegółowo określonych przedmiotów ochrony?

33. Czy zgadzają się Państwo z opinią, że wysokość odszkodowania nie powinna być niższa niż wartość korzyści uzyskanych przez podmiot naruszający prawo?

Tak. Zgadzamy się.

34. Czy możliwość naprawienia szkody poprzez zapłatę sumy pieniężnej odpowiadającej wielokrotności stosownego wynagrodzenia lub opłaty licencyjnej traktują Państwo jako środek o charakterze represyjnym (swoistą „karę cywilną”), czy też po prostu jako zryczałtowaną formę rekompensaty?

Jest to w naszym odczuciu zryczałtowana forma rekompensaty. Nigdy nie traktowaliśmy możliwości dochodzenia wielokrotności stosownego wynagrodzenia jako środka o charakterze represyjnym.

35. Jak często spotykają się Państwo z roszczeniem o zapłatę dwukrotności stosownego wynagrodzenia w przypadku niezawinionego naruszenia autorskich lub pokrewnych praw majątkowych?

Rzadko, większość naruszeń dokonywanych jest bowiem w sposób zawiniony.

36. Czy spotkali się Państwo z przypadkami dochodzenia odszkodowania z tytułu naruszenia praw własności intelektualnej przez osobę trzecią, inną niż bezpośredni posiadacz tych praw? W oparciu o jaką podstawę prawną roszczenie to było dochodzone?

37. Czy spotkali się Państwo z przypadkami dochodzenia przez osobę trzecią rekompensaty z tytułu niesłusznie zasądzonego odszkodowania?

VII. Nadużywanie środków egzekwowania praw własności intelektualnej

38. Czy spotkali się Państwo z przypadkami nadużywania cywilnoprawnych środków egzekwowania praw własności intelektualnej? Czy miały one charakter nieumyślny czy też były celowe? Jakie były konsekwencje tego rodzaju działań, zarówno dla strony powodowej jak i pozwanej? Czy zastosowanie znajdował tu art. 5 Kodeksu cywilnego?

Nie.

39. Czy Państwa zdaniem w sprawach o naruszenie praw własności intelektualnej przestrzeganie prawa do prywatności oraz prawa do sprawiedliwego procesu jest zagwarantowane w wystarczającym stopniu?

Tak.